

Abschlussdeklaration: 15 Jahre Transformationsprozess in Südosteuropa: Verantwortung und Einfluss der Medien

in deutscher, englischer, bulgarischer, rumänischer,
kroatischer, mazedonischer und serbischer Sprache

Online-Dokumentation
herausgegeben von der
Konrad-Adenauer-Stiftung e.V.

Christian Schmitz

Sankt Augustin, Mai 2005

Ansprechpartner:
Dr. Christian Schmitz
Leiter der Außenstelle der Konrad-Adenauer-Stiftung in Kroatien
Ivana Gorana Kovacica 25/I.
HR-10000 Zagreb, Kroatien
Telefon: +385 1 4882 650
E-Mail: elma.kas@inet.hr

Abschlussdeklaration: 15 Jahre Transformationsprozess in Südosteuropa: Verantwortung und Einfluss der Medien

Inhalt

1. in deutscher Sprache.....	Seite 3
2. in englischer Sprache.....	Seite 5
3. in bulgarischer Sprache.....	Seite 7
4. in rumänischer Sprache.....	Seite 9
5. in kroatischer Sprache.....	Seite 11
6. in mazedonischer Sprache.....	Seite 13
7. in serbischer Sprache.....	Seite 15

Internationale Fachkonferenz

15 Jahre Transformationsprozess in Südosteuropa: Verantwortung und Einfluss der Medien

Vom 27.04. bis 29.04.2005 in Zagreb, Kroatien

Schlussdeklaration der Teilnehmerinnen und Teilnehmer

1. Die Teilnehmer setzen sich in der Zukunft für die weitere Förderung des Prozesses der ethischen Selbstverpflichtung und Selbstregulierung des journalistischen Metiers ein und fördern aktiv den internen Dialog zwischen Journalisten und Verlegern. Die Journalisten müssen die Schaffung von neuen Spielregeln in ihrem Verhältnis zu den Verlegern erkämpfen.
2. Die Selbstverpflichtung der Journalisten auf ethische Standards der Berichterstattung ist unverzichtbar. Die ethischen Standards des journalistischen Metiers müssen auch die Verleger verpflichten bzw. deren Verantwortung für den Inhalt gegenüber der Öffentlichkeit erhöhen.
3. Ausländische Medienunternehmer sollen sich bei ihren Aktivitäten in SOE auf die professionellen und ethischen Standards ihrer Herkunftsländer verpflichten und sie in die konkrete Praxis umsetzen.
4. Die strafrechtlichen Bestimmungen im Zusammenhang mit Verleumdung bedürfen der Revision. Es ist eine ausdrückliche Forderung der Journalisten, nicht nur die Behandlung von Verleumdung zu ändern sondern auch deren definitive Dekriminalisierung.
5. Zur Absicherung der sozialen und materiellen Situation der Journalisten ist der Abschluss von Tarifverträgen unverzichtbar. Dort ist auch die Übernahme der Aus- und Weiterbildungsverpflichtungen der Medieneigentümer festzuschreiben.
6. Die Grundrechte der Journalisten auf gewerkschaftliche Zusammenschlüsse müssen respektiert werden.
7. Durch die Einrichtung von berufsständischen und gewerkschaftlichen Sozialfonds sollen die Journalisten Selbsthilfe leisten

8. Die Etablierung verbindlicher Regeln und Standards für die journalistische Ausbildung ist ein Anliegen aller am Medienwesen Beteiligter.
9. Die Lehrpläne der universitären Journalismus-Studiengänge bedürfen der Anpassung und Modernisierung, und die Erarbeitung von didaktischen Materialien in den jeweiligen Landessprachen ist dringend notwendig.
10. Internationale NGOs und NGOs der Gastländer sollen im Mediensektor künftig enger zusammenarbeiten. Dabei sollte unter anderem die Zielsetzung verfolgt werden, bereits bestehende lokale Institutionen zu nutzen als ad-hoc Institutionen zu gründen, die mit dem Versiegen von Spendengeldern absterben.
11. Während des Transformationsprozesses hat die soziale Komponente, die in den Medien zum Ausdruck kommt, eine weit größere und breitere Bedeutung als in den Ländern mit einer entwickelten Demokratie. Deswegen ist es wichtig, auf die besondere Verantwortung aller Faktoren in der Redaktionspolitik auf diese Komponente zu verweisen – vom Journalisten bis zum Verleger.

Zagreb, den 28. April 2005

International expert conference

15 years of transition in the Southeast Europe: the responsibility and impact of the media

from 27th to 29th April 2005 in Zagreb

Final declaration by conference participants

1. Conference participants shall henceforth strive for promoting their responsibility with regard to ethics and the self-regulation of journalist scene as well as stimulate internal dialogue between the journalists and editors. The journalists must provide for generating the new rules of the game in their relations with the editors.
2. It is indispensable for journalists to pledge that they will abide to standards of ethics in reporting. The editors should also pledge that they will observe the standards of ethics in journalism, that is their responsibility in relation to general public with regard to contents must be reinforced.
3. Foreign media companies should in their activities in Southeast Europe take on themselves the obligation to observe the professional and ethical standards also applicable in countries they come from and put those into practice.
4. There is a necessity to amend the criminal law provisions in connection with libel. The journalists expressly demand not only that the relationship towards the libel undergoes change, but also that it finally turns decriminalised.
5. With the view of safeguarding the social and material position of journalists it is necessary to bargain collective agreements. Those should also lay down the commitments that the owners of media companies should take upon themselves in connection with education and professional training of journalists.
6. Fundamental right of a journalist to join unions must be honoured.
7. By introducing industrial and trade union social funds, the journalists should be provided with self-assistance.

8. Establishing of binding rules and standards in the training of journalists shall be in the interest of all those operating in the media.
9. The graduate school journalist studies should be modernized and adapted, while didactic materials in the language of a relevant country should urgently be produced.
10. International and national non-governmental organisations should forthwith cooperate more closely in the field of media. The objective in all that should be better use of the existing local institutions, instead of setting up the ad-hoc institutions that wither away upon suspension of donation entries.
11. In course of transition process the social component, which comes into play through the media, has a much greater and broader significance than in the countries with evolved democracies. Therefore it is essential to point to the responsibility of all participants who have an influence on editorial policy – from journalists to editors – with regard to the mentioned component.

Done at Zagreb, 28th April 2005

Международна експертна конференция

15 години преход в Югоизточна Европа: отговорност и влияние на медиите

от 27 до 29 април 2005 г в Загреб

Заключителна декларация на участниците в конференцията

1. Участниците в конференцията в бъдеще ще се залагат за промоция на етичната отговорност и саморегулиране на журналистическата сцена, като дават поддръжка на диалога между журналисти и издатели. Журналистите трябва да се преборят за създаване на нови правила на играта в отношенията с издателите.
2. Необходимо е журналистите сами да се задължат в придържането си към етичните стандарти в отразяването на събитията. Издателите също трябва да се задължат в придържане към етичните стандарти в журналистиката, респективно тяхната отговорност към обществеността за съдържанието на информацията трябва да стане по-голяма.
3. Чуждите медийни къщи, при своите дейности в Югоизточна Европа трябва да се задължат в уважаването на професионалните и етични стандарти, които важат в страните от които идват , като ги превърнат в практика.
4. Необходими са промени в наказателно-правен смисъл, свързани с клеветата. Журналистите изрично настояват не само промяна на отношението към нея , но и накрая нейното декриминализиране.
5. С цел осигуряването на социалното и материално положение на журналистите е необходимо да се сключват колективни договори. В тях би трябвало да се утвърдят задълженията на собствениците на медийни къщи, които ще поемат във връзка с образованието и по-нататъшната квалификация на журналистите.
6. Трябва да се уважава основното право на журналистите на сдружаване в синдикати.

7. Чрез въвеждане на специализирани и социални фондове, би трябвало да се даде възможност за взаимна помощ между журналистите.
8. Създаването на задължителни правила и стандарти за образованието на журналистите е в интерес на всички, които работят в медиите.
9. Би трябвало да се модернизират и приспособят учебните програми във висшето журналистическо образование, както и спешно да се изработят дидактични материали на езиците на съответните държави.
10. Международните и местни НПО в бъдеще би трябвало по-тясно да си сътрудничат в областта на медиите. При това целта трябва да бъде по-добро използване на съществуващите местни институции, вместо създаването на ад-хок организации, които престават да съществуват при спиране на субсидиите.
11. По време на процеса на преход , социалният елемент, който се отразява в медиите има много по-голямо и широко значение отколкото в страните с развита демокрация. Оттук е важно да се посочи отговорността за този компонент на всички фактори, които влияят на редакционната политика – от журналисти до издатели.

Загреб, 28 април 2005 г.

CONFERINȚA PROFESIONALĂ INTERNAȚIONALĂ

**15 ani de tranziție în Europa de sud – est :
responsabilitatea și influența mediilor
de la 27 până la 29 aprilie 2005 la Zagreb**

DECLARAȚIA FINALĂ A PARTICIPANȚILOR CONFERINȚEI

1. În viitor, participanții conferinței se vor angaja în direcția promovării responsabilității și autoreglementării scenei ziaristice precum și a stimulării dialogului intern între ziariști și editori. Ziariștii vor trebui să se angajeze în privința impunerii a noilor reguli de joc (în raport) cu Editori.
 2. Este necesar și de dorit ca ziariștii însăși să respecte standarde etice de informare. Editorii, de asemenea, se obligă a respecta standarde etice în ziaristică, urmând ca răspunderea lor față de public în privința conținuturilor să fie mărită.
 3. Casele străine de informare în activitatea lor din Europa de sud – est ar trebui să se oblige în privința respectării standardelor etice și profesionale, valabile și în țările din care provin , aplicându-le în practică.
 4. Sânt necesare modificări în privința prevederilor legal-penale legate de calomnie . Ziariștii, solicită explicit nu numai schimbarea raportului față de calomnie ci aceasta să fie în final decriminalizată (desființată).
 5. Pentru asigurarea socială și materială a stării ziariștilor este necesară încheierea unor contracte colective. În aceste contracte trebuie determinate și obligațiile pe care le vor prelua proprietarii caselor de informare în legătură cu formare și continua perfecționare a ziariștilor.
 6. Trebuie respectat dreptul legal al ziariștilor de a se asocia în sindicate.
 7. Prin introducerea fondurilor profesionale și social-sindicale ar trebui să se asigure autoajutorul.
 8. Stabilirea regulilor și standardelor obligatorii de formare a ziariștilor este în interesul tuturor acelor care lucrează în domeniul mediilor.
 9. Programele studiilor superioare de ziaristică ar trebui modernizate și adaptate în așa fel ca să fie elaborate și materiale didactice în limba statului respectiv.
- 2 -
10. Organizațiile neguvernamentale, internaționale și locale, în viitor, vor trebui să colaboreze

în domeniul mediilor. Scopul acestei colaborări ar fi o mai bună folosință a instituțiilor locale existente , în locul înființării unor instituții ad-hoc care dispar odată cu întreruperea fluxului donator.

11. În cursul procesului de tranziție, componenta socială care iese în evidență în mediile de informare are însemnătatea mult mai mare și mai largă în statele cu democrație dezvoltată. De aceea este importantă indicarea răspunderii a tuturor factorilor care influențează politica de redacție, de la ziariști până la editori – pentru această componentă.

Zagreb , la 28. aprilie 2005.

Međunarodna stručna konferencija

15 godina tranzicije u jugoistočnoj Europi : odgovornost i utjecaj medija

od 27. do 29. travnja 2005. u Zagrebu

Završna deklaracija sudionika konferencije

1. Sudionici konferencije će se ubuduće zalagati za promicanje etičke odgovornosti i samoregulacije novinarske scene i poticati interni dijalog između novinara i izdavača. Novinari se moraju izboriti za stvaranje novih pravila igre u odnosu prema izdavačima.
2. Nužno je potrebno da se novinari sami obavežu da će se pridržavati etičkih standarda u izvještavanju. Izdavači se također moraju obavezati na pridržavanje etičkih standarda u novinarstvu, odnosno njihova odgovornost prema javnosti za sadržaje mora postati veća.
3. Strane medijske kuće bi se kod svojih aktivnosti u jugoistočnoj Europi morale obvezati na poštivanje profesionalnih i etičkih standarda koji vrijede i u zemljama iz kojih potječu i pretočiti ih u praksu.
4. Nužne su izmjene kaznenopravnih odredbi vezanih uz klevetu. Novinari izričito zahtijevaju ne samo da se promjeni odnos prema kleveti, već i da se ona konačno dekriminalizira.
5. Radi osiguravanja socijalnog i materijalnog položaja novinara neophodno je zaključenje kolektivnih ugovora. U njima bi trebalo utvrditi i obveze koje će vlasnici medijskih kuća preuzeti u svezi s obrazovanjem i daljnjim usavršavanjem novinara.
6. Mora se poštivati temeljno pravo novinara na udruživanje u sindikate.
7. Uvođenjem strukovnih i sindikalnih socijalnih fondova novinarima bi se trebala omogućiti samopomoć.
8. Uspostavljanje obvezujućih pravila i standarda za obrazovanje novinara u interesu je svih koji rade u medijima.
9. Trebalo bi modernizirati i prilagoditi nastavne programe visokoškolskih studija novinarstva, te hitno izraditi didaktičke materijale na jeziku dotične zemlje.

10. Međunarodne i domaće nevladine organizacije u budućnosti bi trebale uže surađivati na području medija. Cilj bi pri tom trebao biti bolje korištenje postojećih lokalnih institucija, umjesto osnivanja ad-hoc institucija koje odumiru s prekidom dotoka donacija.
11. Tijekom procesa tranzicije socijalna komponenta koja dolazi do izražaja u medijima ima puno veći i širi značaj nego u zemljama razvijene demokracije. Stoga je važno ukazati na odgovornost svih čimbenika koji utječu na redakcijsku politiku – od novinara do izdavača – za tu komponentu.

Zagreb, 28. travnja 2005.

Меѓународна експертна конференција

15 година транзиција во југоисточна Европа: одговорност и влијание на медиумите

од 27 до 29 април 2005 год. во Загреб

Завршна декларација на учесниците на конференцијата

56. Учесниците на конференцијата во иднина ќе се залагаат за промовирање на етичката одговорност и саморегулација на новинарската сцена и ќе го поттикнуваат интерниот дијалог помеѓу новинарите и издавачите. Новинарите мора да се изборат за создавање на нови правила на играта во односот кон издавачите.
57. Нужно е потребно новинарите самите да се обврзат дека ќе се придржуваат кон етичките стандарди во известувањето. Издавачите исто така мора да се обврзат на придржување кон етичките стандарди во новинарството, односно нивната одговорност кон јавноста за содржините мора да биде поголема.
58. Странските медиумски куќи во своите активности во југоисточна Европа би морале да се обврзат на почитување на професионалните и етичките стандарди кои важат и во земјите од кои потекнуваат и да ги преточат во праксата.
59. Нужни се измени во казнено-правните одредби во врска со клеветата. Новинарите изречно бараат не само да се промени односот кон клеветата, туку и таа конечно да се декриминализира.
60. Заради осигурување на социјалната и материјалната положба на новинарите неопходно е склучување на колективни договори. Во нив би требале да се утврдат и обврските кои сопствениците на медиумските куќи ќе ги преземат во врска со образованието и понатамошното усовршување на новинарите.
61. Мора да се почитува темелното право на новинарите на здружување во синдикати.
62. Со воведување на струковни и синдикални социјални фондови на новинарите би требало да им се овозможи самопомош.

63. Воспоставување на обврзувачки правила и стандарди за образованието на новинарите е во интерес на сите кои работат во медиумите.
64. Би требало да се модернизираат и приспособат наставните програми на високошколските студии по новинарство и итно да се изработат дидактички материјали на јазикот на одредената земја.
65. Меѓународните и домашните невладини организации во иднина би требале поблиско да соработуваат на подрачјето на медиумите. При тоа, цел би требало да биде подоброто користење на постојните локални институции, наместо основање на ад-хок институции кои одумираат со прекилот на дотокот на донации.
66. За време на процесот на транзицијата социјалната компонента што доаѓа до израз во медиумите има многу поголемо и пошироко значење отколку во земјите со развиена демократија. Затоа е важно да се укаже на одговорноста за таа компонента на сите фактори кои влијаат врз редакционата политика – од новинарите до издавачите.

Загреб, 28 април 2005 год.

Међународна стручна конференција

15 година транзиције у југоисточној Европи : одговорност и утицај медија

од 27. до 29. априла 2005. год. у Загребу

Завршна декларација учесника конференције

1. Учесници конференције ће се убудуће залагати за подстицање етичке одговорности и саморегулацију новинарске сцене и унапређивање интерни дијалог између новинара и издавача. Новинари морају да се изборе за стварање нових правила игре у односу према издавачима.
2. Нужно је потребно да се новинари сами обавезу да ће се придржавати етичких стандарда у извештавању. Издавачи такође морају да се обавезу на придржавање етичких стандарда у новинарству, односно њихова одговорност према јавности за садржаје мора постати већа.
3. Иностране медијске куће у својим активностима у југоисточној Европи би морале да се обавезу на поштовање професионалних и етичких стандарда који важе и у земљама из којих потичу и да их преточе у праксу.
4. Нужне су измене казнено-правних одредби везаних уз клевету. Новинари изричито захтевају не само да се промени однос према клевети, већ и да се она коначно декриминализује.
5. Ради осигуравања социјалног и материјалног положаја новинара неопходно је закључење колективних уговора. У њима би требало да се утврде и обавезе које ће власници медијских кућа преузети у вези са образовањем и даљним усавршавањем новинара.
6. Мора се поштовати темељно право новинара на удруживање у синдикате.
7. Увођењем струковних и синдикалних социјалних фондова би требало да се новинарима омогући самопомоћ.
8. Успостављање обавезујућих правила и стандарда за образовање новинара у интересу је свих који раде у медијима.

9. Требало би да се модернизују и прилагоде наставни програми високошколских студија новинарства и да се хитно израде дидактичке материјале на језику дотичне земље.
10. Међународне и домаће невладине организације у будућности би требале да ближе сарађују на подручју медија. При томе циљ би требао да буде боље коришћење постојећих локалних институција, уместо оснивања ад-хок институција које одумиру са прекидом дотока донација.
11. Током процеса транзиције социјална компонента која долази до изражаја у медијима има пуно већи и шири значај него у земљама развијене демократије. Стога је важно да се укаже на одговорност за ту компоненту свих фактора који утичу на редакцијску политику – од новинара до издавача.

Загреб, 28. април 2005. год.